

Įžanginė informacija apie ES biudžeto pamokų planus

- Pamokų planai yra gairės. Jus drąsiai galite keisti, tobulinti, adaptuoti pagal savo poreikius!
- Atsižvelgdami į mokytojų poreikius, kur įmanoma, pamokas skaidėme į modulių, kad esant poreikiui galėtumėte vesti ne visą pamoką, o į savo užsiėmimus integruoti Jums labiausiai tinkančią dalį.
- Kiekvienas pamokos planas susideda iš dviejų dalių: vizualios, kurioje informacija pateikiama glaustai ir instrukcijos, kurioje pateikiama daugiau detalių, patarimų apie pamokos eigą.
- Dalis pamokų turi papildomą medžiagą – skaidres arba skaičiavimus. Ją galite naudoti ar prisitaikyti pagal savo poreikius.
- Integruotas projektas susideda iš kelių etapų ir gali apjungti daug įvairių dalykų. Tai yra gairės, kurias galima modifikuoti, t.y. keisti dalykus, dalykų skaičių, kai kuriuos etapus trumpinti ar ilginti ir t.t. Tai darant svarbu išlaikyti nuoseklumą!
- Kviečiame dalintis savo įspūdžiais ir papasakoti kaip Jums sekėsi integruoti tai į savo pamokas!
- Turint pastabų ar klausimų visuomet galite kreiptis el. paštu natalija.bruziene@europarl.europa.eu.

PAMOKOS PLANAS

DALYKAS: Geografija

KLASĖS: 9-12

PAMOKOS TIKSLAS

Žinos didžiausias būsimo Daugiamėčio ES biudžeto investicijų sritis. Gebės pagrįsti pasirinktos srities naudą ir svarbą.

SĄSAJA SU MOKOMUOJU DALYKU

Aptariamos sritys yra glaudžiai susijusios su atskiromis geografijos pamokose nagrinėjamomis temomis (pvz. urbanizacijos procesai, socialinė-ekonominė demografija, skurdas, klimatas).

PRITAIKYMAS PRAKTIKOJE (PAVYZDŽIAI)

Gebėjimas argumentuoti savo pasirinkimą bei priimti sprendimą remiantis pateiktais argumentais.

SUDOMINIMAS

Kurią iš ES šalių norėtumėte aplankyti? Ar esate keliavę kurioje nors? Ar esate keliavę už ES ribų? Kokius skirtumus pastebėjote?

Ar norėtumėte, kad jaunimas galėtų nemokamai keliauti traukiniais visoje ES?

Na tuomet reikia nuspręsti iš kurios srities reikia paimti trūkstamas lėšas!

PAMOKOS GAIRĖS

Šiandien aptarsime 6 ES investicijų sritis. Tam, kad galėtume apmokėti nemokamą keliavimą traukiniais, turėsime nuspręsti, kuriai iš šių sričių sumažinti finansavimą. Dirbsite grupėse ir užimsite srities atstovų poziciją. Turėsite pagrįsti, kodėl ne jūsų atstovaujama sričiai neturėtų būti mažinamas finansavimas.

Pristatomos sritys, kurioms Europos Parlamentas siūlo reikšmingai didinti finansavimą būsime ES daugiamečiame biudžete (Horizont Europe mokslinių tyrimų programa; Erasmus+; Europos gynybos fondas; Europos socialinis fondas), pristatoma viena didelė sritis, kuriai siūloma išlaikyti tokį patį finansavimą (Europos regionų plėtros fondas) bei nauja ES iniciatyva – ES Žalioji kursas.

Mokiniai suskirstomi į 4-5 grupes. Grupės burtų keliu traukia vieną sritį.

Mokiniai per 15 minučių turi pasirengti argumentus ir juos pristatyti (gairės instrukcijoje).

Klasė balsuoja, kurios srities finansavimą mažinti.

KAIP SUŽINOSIU, KAD PAVYKO PASIEKTI TIKSLĄ?

Visos grupės įvardins bent po 3 argumentus, kodėl verta investuoti į jų sritį.

KERTINIAI TEIGINIAI (SAVOKOS, KONCEPTAI)

Daugiametis ES biudžetas (Daugiametė finansinė programa (DFP)
ES Žalioji kursas

RYŠIAI SU KITAIŠ MOKOMAISIAIS DALYKAIS

Ekonomika (biudžetas)
Matematika (statistika)

Europos Parlamentas

Parengta Žinių ekonomikos forumo pagal EP užsakymą.

Sudominimas:

Mokinių asmeninės patirtys: Kurią iš ES šalių norėtumėte aplankyti? Ar esate keliavę kurioje nors? Ar esate keliavę už ES ribų? Kokius skirtumus pastebėjote? (laisvas judėjimas)
Ar norėtumėte, kad jaunimas galėtų nemokamai keliauti traukiniais visoje ES?
Na tuomet reikia nuspręsti iš kurios srities reikia paimti trūkstamas lėšas!

Pamokos eiga:

Šiandien aptarsime 6 ES investicijų sritis. Tam, kad galėtume apmokėti nemokamą keliavimą traukiniais, turėsime nuspręsti, kuriai iš šių sričių galima mažinti finansavimą. Dirbsite grupėse ir užimsite srities atstovų poziciją. Turėsite pagrįsti, kodėl ne jūsų atstovaujamai sričiai neturėtų būti mažinamas finansavimas.

Trumpai pristatomos sritys, kurioms Europos Parlamentas siūlo reikšmingai didinti finansavimą naujame Daugiamečiame ES biudžete (Daugiametėje finansinėje programoje (DFP)):

1. Horizont Europe mokslinių tyrimų programa;
2. Erasmus+;
3. Europos gynybos fondas;
4. Europos socialinis fondas.

Pristatoma viena didžiulė sritis, kuriai siūloma išlaikyti tokį patį finansavimą:

5. Europos regionų plėtros fondas.

bei nauja ES iniciatyva:

6. ES Žalioji kursas.

Pristatymui galite naudoti parengtas skaidres.

Mokiniai suskirstomi į 4-5 grupes (priklausomai nuo mokinių skaičiaus klasėje. Jei norima, galima skirstyti ir į 6 grupes).

Kiekviena grupė burtų keliu išsitraukia vieną iš aukščiau pateiktų sričių.

Mokiniai per 15 minučių turi pasiruošti pristatyti, kodėl jų atstovaujamai sričiai finansavimas neturėtų būti mažinamas. Pristatyme grupės turi pasakyti: bent 1 konkretų investicijos pavyzdį (jei įmanoma, iš regiono, kuriame gyvena) ir įvardinti bent 3 jų investicijų srities kuriamas naudas kartu su naudų vertinimo kriterijais (rodikliais).

Kiekvienos grupės pristatymui rekomenduojama skirti 1-2 minutes.

Po pristatymų klasė balsuoja, kurios srities finansavimą mažinti, siekiant keliavimą traukiniais padaryti nemokamu.

PAMOKOS PLANAS

DALYKAS: Geografija

KLASĖS: 9-12

PAMOKOS TIKSLAS

Gebės įvardinti regione esančias ES investicijas (konkrečius projektus) bei apibūdinti jų naudą. Gebės surinktus rezultatus atspindėti GIS žemėlapyje.

SAŠAJA SU MOKOMUOJU DALYKU

Aptariamos sritys yra glaudžiai susijusios su atskiromis geografijos pamokose nagrinėjamomis temomis (pvz. urbanizacijos procesai, socialinė-ekonominė demografija, skurdas, klimatas, GIS žemėlapiai).

PRITAIKYMAS PRAKTIKOJE (PAVYZDŽIAI)

ES investicijos suteikia daug galimybių piliečiams (socialinė pagalba, kvalifikacijos tobulinimas, mokymosi mobilumas, pagalba kuriant verslą ir t.t.)

SUDOMINIMAS

Kas šiandien keliaudamas į mokyklą pasinaudojo ES investicijomis? Kur savo kasdienybėje susiduriate su jomis?

PAMOKOS GAIRĖS

I modulis: Priklausomai nuo klasės dydžio mokiniai suskirstomi į 3-7 grupes. Kiekvienai grupei skiriama užduotis, naudojantis išmaniaisiais įrenginiais (tai gali būti išmanieji telefonai, planšetės, kompiuteriai ir t.t.) surasti bent 3 jų regione esančias ES investicijas (produktus, objektus, įgyvendintus projektus) ir parengti kiekvienos investicijos dosjė (kiek lėšų buvo skirta, kada buvo atlikta/įgyvendinta, kokia sukurta nauda).

II modulis: dirbdami drauge ir naudodamiesi GIS žemėlapiais, parengia regiono investicijų žemėlapi, pažymėdami investicijos vietą, pridėdami jos dosjė bei nuotraukų.

Apibendrinimas: dažnai mes net nepagalvojame, kaip dažnai naudojamos įvairiais dalykais, prie kurių atsiradimo ar atnaujinimo yra reikšmingai prisidėjusios ES investicijos. Bonus: realiai susipažinti, nuvykti į įdomiausią investiciją (gairės instrukcijoje).

KAIP SUŽINOSIU, KAD PAVYKO PASIEKTI TIKSLĄ?

Visos grupės įvardins bent po 3 jų regione esančias ES investicijas bei sugebės pagrįsti jų naudą.

KERTINIAI TEIGINIAI (SAVOKOS, KONCEPTAI)

Daugiametis ES biudžetas (Daugiametė finansinė programa (DFP)
ES Struktūriniai fondai (ES SF)

RYŠIAI SU KITAIŠ MOKOMAISIAIS DALYKAIS

Ekonomika (biudžetas, investicijos)

Europos Parlamentas

Parengta Žinių ekonomikos forumo pagal EP užsakymą.

Sudominimas:

Kas šiandien keliaudamas į mokyklą pasinaudojo ES investicijomis (viešasis transportas, keliai, šaligatviai, geltonieji autobusiukai)? Kur savo kasdienybėje susiduriate su jomis (tarptautiniai projektai, kultūriniai ar šviečiamieji renginiai, objektų lankymas)?

Pamokos eiga:

I modulis: Priklausomai nuo klasės dydžio mokiniai suskirstomi į 3-7 grupes. Kiekvienai grupei skiriama užduotis, naudojantis išmaniaisiais įrenginiais (tai gali būti išmanieji telefonai, planšetės, kompiuteriai ir t.t.) surasti bent 3 jų regione esančias ES investicijas (produktus, objektus, įgyvendintus projektus) ir parengti kiekvienos investicijos dosjė (kiek lėšų buvo skirta, kada buvo atlikta/įgyvendinta, kokia sukurta nauda).

Jei mokiniams sunkiai sekasi ieškoti informacijos internete, galima pasiūlyti naudotis šiais internetiniais puslapiais:

ES investicijos 2014-2020 m.: [www.esinvesticijos.lt; https://ec.europa.eu/budget/euprojects/search-projects_en?view=map&hash=35653961663639393839303761#block-budg-eu-projects-view-switcher-results](http://www.esinvesticijos.lt;https://ec.europa.eu/budget/euprojects/search-projects_en?view=map&hash=35653961663639393839303761#block-budg-eu-projects-view-switcher-results).

ES investicijos 2007-2013 m.: www.esparama.lt (arba <http://www.esparama.lt/projektu-zemelapis?lat=55.906476&lng=23.282819&zoom=8>); www.jonvabaliai.lt; <https://what-europe-does-for-me.eu/lt/portal/1/0>.

II modulis: dirbdami drauge ir naudodamiesi GIS žemėlapiais (<https://www.arcgis.com/index.html>, daugiau informacijos ir mokomosios medžiagos: <https://gismokykla.lt/>), parengia regiono investicijų žemėlapi, pažymėdami investicijos vietą, pridėdami jos dosjė bei nuotraukų. Parengus žemėlapi atlikti jo aptarimą.

Bonus: esant galimybei, atlikti balsavimą dėl mokiniams labiausiai patinkančios investicijos ir nuvykti jos apžiūrėti gyvai (arba pasikviesti žmogų, galintį ją pristatyti, plačiau apie ją papasakoti).

Apibendrinimas: dažnai mes net nepagalvojame, kaip dažnai naudojamos įvairiais dalykais, prie kurių atsiradimo ar atnaujinimo yra reikšmingai prisidėjusios ES investicijos.

Horizon Europe mokslinių tyrimų programa

- Stiprinti ES mokslo ir technologijų bazes ir Europos mokslinių tyrimų erdvę (EMTE);
- Didinti Europos **inovacinius pajėgumus**, konkurencingumą ir galimybes kurti darbo vietas;
- Investuoti į **piliečiams aktualias sritis** ir išsaugoti vertybes bei mūsų socioekonominį modelį.

2014–2020 m.
biudžetas:
**64 674 mln.
Eur**

EP sūlomas
biudžetas:
**120 000 mln.
Eur**

**+85,5
proc.**

Trys veiklos sritys:

1. Pažangus mokslas
2. Pasauliniai iššūkiai ir pramonės konkurencingumas
3. Novatoriška Europa

Daugiau informacijos:

- https://ec.europa.eu/info/horizon-europe-next-research-and-innovation-framework-programme_lt
- https://ec.europa.eu/info/files/horizon-europe-investing-shape-our-future_lt

Europos Parlamentas

Parengta Žinių ekonomikos forumo pagal EP užsakymą.

Erasmus+

2014–2020 m.
biudžetas:
13 699 mln.
Eur

EP siūlomas
biudžetas:
41 097 mln.
Eur

+200
proc.

- **Mokymosi ir tobulėjimo** galimybės įvairaus amžiaus, statuso, profesijų asmenims.
- Galimybės organizacijoms, įstaigoms, institucijoms **įgyvendinti projektus.**
- Pavieniai asmenys, pasinaudoję programa gali įgyti tarptautinės patirties užsienyje, **tarptautinėje bendruomenėje:**
 - Studijuoti;
 - Kelti kompetencijas;
 - Tobulėti neformalioju būdu.

Daugiau informacijos:

- https://ec.europa.eu/info/education/set-projects-education-and-training/erasmus-funding-programme_lt
- <https://erasmus-plius.lt/programa/>

Europos gynybos fondas

2014–2020 m.
biudžetas:
575 mln. Eur

EP siūlomas
biudžetas:
**11 453 mln.
Eur**

**+1891,8
proc.**

- Koordinuoja, papildo ir sustiprina nacionalines investicijas gynybos sritys moksliniams tyrimams, prototipų kūrimui ir gynybos įrangos bei technologijų įsigijimui.
- Veikia dvejose srityse:
 - **Moksliniai tyrimai** novatoriškų gynybos produktų ir technologijų srityje;
 - Gynybos įrangos bei technologijų **plėtojimas ir įsigijimas**.
- Sukūrimui 2016 m. gruodžio mėn. pritarė Europos Vadovų Taryba.

Daugiau informacijos:

- https://ec.europa.eu/lithuania/A%20European%20Defence%20Fund%3A%20%E2%82%AC5.5%20billio n%20per%20year%20to%20boost%20Europe%27s%20defence%20capabilities_Lt
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_17_1476

Europos Parlamentas

Parengta Žinių ekonomikos
forumo pagal EP užsakymą.

Europos socialinis fondas

2014–2020 m.
biudžetas:
96 216 mln.
Eur

EP siūlomas
biudžetas:
106 781 mln.
Eur

+11
proc.

- Pagrindinė užimtumo ir socialinės įtraukties skatinimo priemonė Europoje.
- Padeda neturintiems darbo žmonėms **ji rasti**, o turintiems – **rasti geresnį**, nepalankioje padėtyje esantiems žmonėms **integruotis į visuomenę**.
- Užtikrina **teisingesnes galimybes** gyvenime.
- Tai daro investuodamas į Europos gyventojus ir jų gebėjimus.

Daugiau informacijos:

- <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&langId=lt>
- <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=lt>

Europos regioninės plėtros fondas

2014–2020 m.
biudžetas:
**196 564 mln.
Eur***

EP siūlomas
biudžetas:
**196 564 mln.
Eur***

**+0
proc.**

- Siekia sustiprinti ekonominę ir socialinę ES sanglaudą bei sumažinti regionų skirtumus.
- Sutelkia investicijas į keletą pagrindinių prioritetinių sričių:
 - naujovės ir tyrimai;
 - skaitmeninė darbotvarkė;
 - parama mažosioms ir vidutinėms įmonėms;
 - mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika.

Daugiau informacijos:

- https://ec.europa.eu/regional_policy/lt/funding/erdf/

ES Žaliasis kursas

Siekis surinkti **1 trilijono EUR**
biudžetą (iš ES ir kitų viešų bei
privačių šaltinių)

Tikslai:

- iki 2050 m. nebebūtų išmetama grynojo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio
- ekonomikos augimas būtų atsietas nuo išteklių naudojimo
- ir nebūtų nuošalyje paliktas nė vienas žmogus ir nė viena vietovė.

Veiksmai:

- investuoti į aplinką tausojančias technologijas;
- remti pramonę, kad ji galėtų diegti inovacijas;
- plėtoti švaresnį, pigesnį ir sveikesnį privatų ir viešąjį transportą;
- mažinti energetikos sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro;
- užtikrinti energijos vartojimo efektyvumą pastatuose.

Daugiau informacijos:

- https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lt
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/fs_19_6714
- [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/649371/EPRS_BRI\(2020\)649371_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/649371/EPRS_BRI(2020)649371_EN.pdf)

Europos Parlamentas

Parengta Žinių ekonomikos
forumo pagal EP užsakymą.

PAMOKOS PLANAS

DALYKAS: Ekonomika

KLASĖS: 9-10

PAMOKOS TIKSLAS

Žinos, kas yra Daugiametis ES biudžetas ir kaip jis formuojamas. Žinos, kaip yra surenkamas ES biudžetas. Gebės rasti ir įvardinti didžiausias ES biudžeto investicijų sritis.

SĄSAJA SU MOKOMUOJU DALYKU

Biudžetas. Mokesčiai. BVP.

PRITAIKYMAS PRAKTIKOJE (PAVYZDŽIAI)

Gebėjimas analizuoti ir įvertinti biudžetą bei remiantis tuo priimti sprendimus bus daugelio dirbančiųjų darbo dalimi, nes vis didesnė dalis veiklų (ypač nerutinių) įgyvendinama projektais, kurių sudedamoji dalis yra biudžetas.

SUDOMINIMAS

Pradėti nuo mokinių patirties: Kur jie yra susidūrę su ES investicijų fondais? Kur jie jais yra pasinaudoję? Mokinių apklausa. 1. Kuriai iš išvardintų programų ES skiria daugiausiai lėšų? Variantai instrukcijoje. 2. Kiek lėšų 2014-2020 m. buvo skirta Erasmus+ programai? Variantai instrukcijoje. Teisingą atsakymą pasakyti tik pamokos pabaigoje.

PAMOKOS GAIRĖS

I modulis: pristatyti ir išskirti pagrindinius veikėjus, dalyvaujančius Daugiamečio ES biudžeto rengime. Pristatyti bendrą svarstymo eigą. Palyginti su Lietuvos (arba savivaldybės) biudžeto svarstymu.

II modulis: išanalizuoti kaip surenkamas ES biudžetas. Pažiūrėti vaizdo klipą. Grupėse išdiskutuoti – ar ES turėtų būti įvesti mokesčiai? Pristatyti už ir prieš argumentus.

III modulis: interaktyviame grafike rasti atsakymus: 5 didžiausios investicijų sritys 2014-2020 m.; Erasmus+ skirtų lėšų dalis 2014-2020 m.; EP siūlomus 5 didžiausius (absoliučiais skaičiais) programų padidimus.

Pakartoti apklausą.

Apibendrinimas: aptarti apklausos rezultatus, užtvirtinti teisingus atsakymus, priminti, kad formuojant biudžetą dalyvauja visos ES šalys ir paminėti kelias didžiausias ES investicijų kryptis.

KAIP SUŽINOSIU, KAD PAVYKO PASIEKTI TIKSLĄ?

Kartojant mokinių apklausą reikšmingai padidėjusi teisingų pasirinkimų dalis.

KERTINIAI TEIGINIAI (SAVOKOS, KONCEPTAI)

Daugiametis ES biudžetas (Daugiametė finansinė programa (DFP))

RYŠIAI SU KITAIŠ MOKOMAISIAIS DALYKAIS

Matematika (statistika)
Finansinis raštingumas
Geografija (BVP)

BENDRADARBIAVIMO SU NVO/VERSLU GALIMYBĖS

Pasikviesti savivaldybės atstovą, kad šis pristatytų, kaip yra formuojamas savivaldybės biudžetas.

Europos Parlamentas

Parengta Žinių ekonomikos forumo pagal EP užsakymą.

Sudominimas:

Pradėti nuo mokinių patirties. Kur jie yra susidūrę su ES investicijų fondais? Kur jie jais yra pasinaudoję? (pvz. mokyklos tarptautiniai projektai, asfaltuoti savivaldybės keliai, įrengti parkai)

Apklausa (Mentimeter/Moodle esančių Poll/ ar surašant variantus lentoje ir keliant rankas):

1. Kuriai iš išvardintų programų ES skiria daugiausiai lėšų? Pasirinkimo variantai: a) Erasmus+ programai; b) Europos regioniniam plėtros fondui; c) Pabėgėlių ir migracijos fondui; d) institucijų administravimo išlaidoms.

Teisingas atsakymas TIK MOKYTOJUI: b) Europos regioniniam plėtros fondui.

2. Kiek lėšų 2014–2020 m. buvo skirta Erasmus+ programai? Pasirinkimo variantai: a) ~1.4 milijonai; b) ~140 milijonų; c) ~14 milijardų; d) ~1.4 trilijonai.

Teisingas atsakymas TIK MOKYTOJUI: c) ~14 milijardų.

SVARBU! Teisingas atsakymas parodomas tik pamokos pabaigoje, po antro balsavimo. Mokiniai balsuoja pirmą kartą, tada atliekamos pamokos užduotys, kurių metu bus galima rasti atsakymus. Pamokos pabaigoje mokiniai balsuoja antrą kartą ir tuomet užtvirtinamas teisingas atsakymas.

Pamokos eiga:

I modulis: pristatyti Daugiametį ES biudžetą (Daugiametę finansinę programą (DFP) ir išskirti pagrindinius veikėjus, dalyvaujančius jo rengime. Pristatymui galite naudoti parengtas skaidres. Palyginti su Lietuvos (arba savivaldybės) biudžeto svarstymu. Pristatymui galima pasikviesti savivaldybės atstovą, kad šis pristatytų, kaip yra formuojamas savivaldybės biudžetas.

II modulis: išanalizuoti kaip surenkamas ES biudžetas. Pažiūrėti vaizdo klipą (https://multimedia.europarl.europa.eu/lt/new-budget-resources-to-meet-new-eu-challenges_N01-PUB-180314-0WRE_ev). Grupėse išdiskutuoti – ar ES turėtų būti įvesti mokesčiai? Pristatyti už ir prieš argumentus.

III modulis: nurodytame grafike (<https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/mff2021-2027/index.html>) rasti atsakymus: 5 didžiausios investicijų sritys 2014-2020 m.¹; Erasmus+ skirtų lėšų dalis 2014-2020 m.²; EP siūlomus 5 didžiausius (absoliučiais skaičiais) programų padidimus³.

Pakartoti apklausą.

Apibendrinimas: aptarti apklausos rezultatus (įvertinti kaip pasikeitė teisingų atsakymų skaičius po užduočių, užtvirtinti atsakymus). Priminti, kad ES biudžeto formavimas yra demokratiškas – jame dalyvauja visos ES šalys. Paminėti kelias didžiausias ES investicijų kryptis 2021-2028 m.

¹ Europos žemės ūkio garantijų fondas (European Agriculture Guarantee Fund) – 286 143 mln. EUR; Europos regioninis plėtros fondas (European Regional Development Fund) – 196 564 mln. EUR; Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (European Agricultural Fund for Rural Development) – 96 712 mln. EUR; Europos socialinis fondas (European Social Fund) – 95 141 mln. EUR; Sanglaudos fondas (Cohesion Fund) – 75 848 mln. EUR.

² 13 699 mln. EUR = ~14 mljrd. EUR.

³ Horizon Europe - +55 326 mln. EUR; Erasmus+ - +27 398 mln. EUR; Europos gynybos fondas (Europe Defence Fund) – 10 878 mln. EUR; Europos kaimynystės ir vystomasis bendradarbiavimas, įtraukiant investicijų planą Afrikai (Instrument(s) in support neighborhood and development policies <...>) – 10 683 mln. EUR; Europos socialinis fondas – 10 545 mln. EUR.

Daugiametis ES biudžetas (arba formaliai žinomas kaip Daugiametė finansinė programa (DFP))

- ES biudžetas 2021-2028 m. laikotarpiui
- Nustatomos visų ES išlaidų ir skirtingų sričių **išlaidų ribos**
- DFP tikslas:
 - suderinti ES išlaidas su jos politiniais prioritetais
 - užtikrinti ES biudžetinę drausmę
 - palengvinti ES metinio biudžeto priėmimą
 - užtikrinti, kad ES finansai būtų labiau nuspėjami.

Daugiau informacijos:

- <https://www.consilium.europa.eu/lt/policies/eu-budgetary-system/multiannual-financial-framework/>
- https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/how-it-works/fact-check_lt#is-the-budget-decided-democratically

Kaip vyksta jo svarstymas?

1. **Europos Komisija** pateikia pasiūlymą dėl naujo ES ilgamečio biudžeto.
2. Pagal pasiūlymą **Europos Sąjungos Taryboje** vyksta derybos:
 - Dalyvauja atstovai iš visų ES valstybių narių
 - Priimant susitarimą reikalinga balsų dauguma
3. Tarybos priimtą susitarimą turi patvirtinti **Europos Parlamentas**

Daugiau informacijos:

- <https://www.consilium.europa.eu/lt/policies/eu-budgetary-system/multiannual-financial-framework/>
- https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/how-it-works/fact-check_lt#is-the-budget-decided-democratically
- https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-parliament_lt
- https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_lt

Europos Parlamentas

PAMOKOS PLANAS

DALYKAS: Matematika

KLASĖS: 9-12

PAMOKOS TIKSLAS

Naudodamiesi šaltiniais, mokiniai išsiaiškins ES biudžeto dydį, Lietuvos indėlį bei gaunamą dalį; atlikę skaičiavimus, nustatys vienam europiečiui tenkančią biudžeto dalį.

SAŠAJA SU MOKOMUOJU DALYKU

Statistikos žinių ir gebėjimų taikymas (reikiamos informacijos ieškojimas, skaitymas, vaizdavimas (tinkamo tipo diagrama)).

PRITAIKYMAS PRAKTIKOJE (PAVYZDŽIAI)

Statistika, ypač pateikiant ją patraukliai ir suprantamai, naudojama siekiant didesnio poveikumo (pvz. viešieji ryšiai).

SUDOMINIMAS

Įžanginiai klausimai mokiniams (žr. instrukcijoje).
Mokinių apklausa. Kiek puodelių kapučino turi nusipirkti kiekvienas europietis kasdien, kad bendrai gautųsi ES biudžeto suma? Pasirinkimo variantai: a) iki 5; b) nuo 5 iki 25; c) nuo 25 iki 50; d) daugiau nei 50.
Teisingą atsakymą pasakyti tik pamokos pabaigoje.

PAMOKOS GAIRĖS

I modulis: Palyginti ES biudžeto dydį su ES šalių biudžetais ir rasti ES narę, kurios biudžetas panašiausias. Naudojantis statistika parengti grafiką, kuriame ES narės būtų išrikiuotos nuo didžiausio „minuso“ iki didžiausio „pliuso“ (pagal įdėtų ir gautų iš ES biudžeto pinigų skirtumą). Palyginti Lietuvą su kitomis ES šalimis.

II modulis: I modulyje gautus valstybių „pliuso“ ir „minuso“ rezultatus išreikšti procentais nuo kiekvienos valstybės BVP ir atnaujinti grafiką.

III modulis: naudojantis statistika apskaičiuoti, kiek vidutiniškai vienam europiečiui „kainavo“ ES per dieną 2018 m.. Apskaičiuoti, kiek Lietuvos piliečiui „kainavo“ ES per dieną 2018 m.
Pakartoti apklausą.

Apibendrinimas: Lietuva gauna žymiai daugiau nei skiria. O per dieną vienas europietis skiria mažiau nei pusę puodelio kapučino ES išlaikyti.

KAIP SUŽINOSIU, KAD PAVYKO PASIEKTI TIKSLĄ?

Kartojant mokinių apklausą reikšmingai padidėjusi teisingų pasirinkimų dalis.

KERTINIAI TEIGINIAI (SAVOKOS, KONCEPTAI)

Kapučino indeksas.

RYŠIAI SU KITAIŠ MOKOMAISIAIS DALYKAIS

Ekonomika (asmeninis biudžetas, BVP)
Informacinės technologijos (diagramos, grafikai)

BENDRADARBIAVIMO SU NVO/VERSLU GALIMYBĖS

Pasikviesti vietinio verslo, gavusio ES paramą, atstovą arba savivaldybės atstovą.

Parengta Žinių ekonomikos forumo pagal EP užsakymą.

Sudominimas:

Kokią naudą mums teikia ES? (galimybės laisviau keliauti, prekių mainai pigesni, tarptautinės galimybės mokytis, studijuoti ir t.t.) Kad tai vyktų ir toliau, kiek sutiktumėt kasdien už tai mokėti?

Apklausa (Mentimeter/Moodle esančių Poll/ ar surašant variantus lentoje ir keliant rankas):

Kiek puodelių kapučino turi nusipirkti kiekvienas europietis kasdien, kad bendrai gautųsi ES biudžeto suma? Pasirinkimo variantai: a) iki 5; b) nuo 5 iki 25; c) nuo 25 iki 50; d) daugiau nei 50.

Teisingas atsakymas TIK MOKYTOJUI: a) iki 5. Tikslus skaičius priklauso nuo kavos puodelio kainos. 2018 m. skaičiavimais mažiausiai ES kainavo bulgarui – 0.18 € per dieną ir daugiausiai Liuksemburgo gyventojui – 1.56 €. Čia galima rasti vizualiai pateiktą informaciją: <https://www.politico.eu/article/the-eu-membership-value-post-brexit-budget-coffee-index/>.

Pamokos eiga: VISI SKAIČIAVIMAI IR DUOMENYS PATEIKTI EXCEL DOKUMENTE

I modulis: palyginti ES biudžeto dydį 2018 m. (156,7 milijardų eurų) su ES šalių biudžetais. Rasti ES valstybę, kurios biudžetas panašiausias į ES biudžetą (https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_government_budget). Atsakymas: Danija.

Naudojantis https://ec.europa.eu/budget/graphs/revenue_expenditure.html 2018 m. duomenimis* parengti grafiką, kuriame ES narės būtų išrikiuotos nuo didžiausio „minuso“ iki didžiausio „pliuso“ (pagal įdėtų ir gautų iš ES biudžeto pinigų skirtumą).

* Norint gauti duomenis apie tai, kiek kiekviena šalis gauna iš ES biudžeto, pasirinkite „Expenditure“ ir toliau esančiame langelyje – „Total expenditure“. Norint gauti duomenis apie tai, kiek kiekviena šalis skiria į ES biudžetą, pasirinkite „Revenue“ ir toliau esančiame langelyje (jame greičiausia bus pasirinkta „VAT-based own resource“) pasirinkite „Total national contribution“.

Aptarti gautą grafiką. Palyginti Lietuvą su kitomis ES narėmis, kaimyninėmis šalimis (nesant galimybės dirbti su excel ar panašia programa, duomenų lenteles galima atspausdinti ir laiko taupymo sumetimais rikiuoti šalis pagal abėcėlę).

II modulis: I modulyje gautus valstybių „pliuso“ ir „minuso“ rezultatus išreikšti procentais nuo kiekvienos valstybės BVP ir atnaujinti grafiką. ES šalių BVP (galima rasti <https://ec.europa.eu/eurostat/web/national-accounts/data/main-tables> annual national accounts > main GDP aggregates > gross domestic product at market prices, įsitikinkite, kad „Unit of measure“ skiltyje pasirinkote „Current prices, million euro“).

Aptarti grafike įvykusius pokyčius. Kodėl valstybės pakeitė vietas rikiuotėje? Kaip pasikeitė Lietuvos ir jos kaimyninių šalių vieta? Siekiant vizualesnio pateikimo naudoti 2017 m. BBC skaičiavimus: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-48256318>. Lietuva gauna didžiausią naudą lyginant pagal BVP ir gyventojų skaičių. SVARBU: šalių vieta lyginant su 2018 m. šiek tiek skiriasi.

III modulis: naudojantis statistika apskaičiuoti, kiek vidutiniškai vienam europiečiui „kainavo“ ES per dieną 2018 m. ES gyventojų skaičiai: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00001/default/table?lang=en>. Atsakymas ~0,84 eurų per dieną.

Apskaičiuoti, kiek Lietuvos piliečiui „kainavo“ ES per dieną 2018 m. Atsakymas ~0,35 eurų.

Pakartoti apklausą.

Apibendrinimas: Apibendrinimas: Lietuva gauna žymiai daugiau nei skiria. O per dieną vienas europietis skiria mažiau nei pusę puodelio kapučino ES išlaikyti.

Duomenys iš internetinio puslapio		Sutvarkyti duomenys	
TOTAL EXPENDITURE 2018 (EUR million)			
Category	Series 1	Dviraidis šalies kodas	Iš ES gaunamos lėšos (milijonais EUR)
AT	1952.62778837394	AT	1952,63
BE	8513.57572406753	BE	8513,58
BG	2168.57991031716	BG	2168,58
CY	263.868363923263	CY	263,87
CZ	4123.18365279248	CZ	4123,18
DE	12053.9415370813	DE	12053,94
DK	1411.19640796713	DK	1411,20
EE	759.415329336849	EE	759,42
EL	4870.11959302562	EL	4870,12
ES	12270.4033940895	ES	12270,40
FI	1477.72894153367	FI	1477,73
FR	14778.253965995	FR	14778,25
HR	1120.285397836	HR	1120,29
HU	6298.13145595418	HU	6298,13
IE	2063.69337269208	IE	2063,69
IT	10336.9674463947	IT	10336,97
LT	2070.64821760105	LT	2070,65
LU	2008.33040874521	LU	2008,33
LV	1211.79629217659	LV	1211,80
MT	155.961396418523	MT	155,96
NL	2470.37214797626	NL	2470,37
PL	16349.9347906578	PL	16349,93
PT	5010.75980426348	PT	5010,76
RO	4865.06393434316	RO	4865,06
SE	1814.18313393233	SE	1814,18
SI	926.83264626501	SI	926,83
SK	2457.23160363541	SK	2457,23
UK	6633.14965721553	UK	6633,15

Duomenys iš internetinio puslapio**Sutvarkyti duomenys**

TOTAL national contribution 2018 (EUR million)

Category**Series 1****Dviraidis šalies
kodas****J ES skiriamos lėšos
(milijonais EUR)**

AT 3277.09735012

AT 3277,10

BE 3839.75885741

BE 3839,76

BG 487.09194767

BG 487,09

CY 180.28889025

CY 180,29

CZ 1720.12565348999

CZ 1720,13

DE 25266.7000029299

DE 25266,70

DK 2541.23108607999

DK 2541,23

EE 210.16976556

EE 210,17

EL 1487.69526227

EL 1487,70

ES 10313.86320968

ES 10313,86

FI 2018.34738849

FI 2018,35

FR 20573.5491720599

FR 20573,55

HR 450.777399879999

HR 450,78

HU 1075.82731537999

HU 1075,83

IE 2320.16501187999

IE 2320,17

IT 15215.08782401

IT 15215,09

LT 355.778775259999

LT 355,78

LU 356.91140842

LU 356,91

LV 234.031997989999

LV 234,03

MT 102.55784649

MT 102,56

NL 4844.70910244

NL 4844,71

PL 3983.16601555

PL 3983,17

PT 1699.36800303

PT 1699,37

RO 1654.71282854

RO 1654,71

SE 3303.48755111

SE 3303,49

SI 385.70925426

SI 385,71

SK 763.637288839999

SK 763,64

UK 13461.88689298

UK 13461,89

Šalis	Šalies dviraidis kodas	Iš ES gaunamos lėšos (milijonais EUR)	I ES skiriamos lėšos (milijonais EUR)	Gaunamų-skiriamų lėšų skirtumas (milijonais Eur)
Airija	IE	2063,69	2320,17	-256,47
Austrija	AT	1952,63	3277,10	-1324,47
Belgija	BE	8513,58	3839,76	4673,82
Bulgarija	BG	2168,58	487,09	1681,49
Čekija	CZ	4123,18	1720,13	2403,06
Danija	DK	1411,20	2541,23	-1130,03
Estija	EE	759,42	210,17	549,25
Graikija	GR	14778,25	20573,55	-5795,30
Ispanija	ES	4870,12	1487,70	3382,42
Italija	IT	10336,97	15215,09	-4878,12
Jungtinė Karalystė	UK	6633,15	13461,89	-6828,74
Kipras	CY	263,87	180,29	83,58
Kroatija	HR	1120,29	450,78	669,51
Latvija	LV	1211,80	234,03	977,76
Lenkija	PL	16349,93	3983,17	12366,77
Lietuva	LT	2070,65	355,78	1714,87
Liuksemburgas	LU	2008,33	356,91	1651,42
Nyderlandai	NL	2470,37	4844,71	-2374,34
Portugalija	PT	5010,76	1699,37	3311,39
Prancūzija	FR	1477,73	2018,35	-540,62
Rumunija	RO	4865,06	1654,71	3210,35
Slovakija	SK	2457,23	763,64	1693,59
Slovėnija	SI	926,83	385,71	541,12
Suomija	FI	12270,40	10313,86	1956,54
Švedija	SE	1814,18	3303,49	-1489,30
Vengrija	HU	6298,13	1075,83	5222,30
Vokietija	DE	12053,94	25266,70	-13212,76
Malta	MT	155,96	102,56	53,40

Šalis	Šalies dviraids kodas	Gaunamų-skiriamų lėšų skirtumas (milijonais Eur)
Vokietija	DE	-13212,76
Jungtinė Karalystė	UK	-6828,74
Graikija	GR	-5795,30
Italija	IT	-4878,12
Nyderlandai	NL	-2374,34
Švedija	SE	-1489,30
Austrija	AT	-1324,47
Danija	DK	-1130,03
Prancūzija	FR	-540,62
Airija	IE	-256,47
Malta	MT	53,40
Kipras	CY	83,58
Slovėnija	SI	541,12
Estija	EE	549,25
Kroatija	HR	669,51
Latvija	LV	977,76
Liuksemburgas	LU	1651,42
Bulgarija	BG	1681,49
Slovakija	SK	1693,59
Lietuva	LT	1714,87
Suomija	FI	1956,54
Čekija	CZ	2403,06
Rumunija	RO	3210,35
Portugalija	PT	3311,39
Ispanija	ES	3382,42
Belgija	BE	4673,82
Vengrija	HU	5222,30
Lenkija	PL	12366,77

Duomenys iš internetinio puslapio

Data extracted on 17/04/2020 13:32:04 from [ESTAT]

Dataset: **Gross domestic product at market prices [TEC00001]**

Last updated: 16/04/2020 23:00

Time frequency Annual

National accounts indicator (ESA 2010) Gross domestic product at market prices

Unit of measure Current prices, million euro

GEO (Labels)	TIME	2018	
Albania		12.820,1	p
Austria		385.711,9	
Belgium		459.819,8	
Bosnia and Herzegovina		16.759,3	
Bulgaria		56.086,9	
Cyprus		21.137,8	p
Croatia		51.625,1	p
Czechia		207.570,3	
Denmark		301.340,9	
Estonia		26.035,9	
Finland		233.619,2	
France		2.353.090	p
Germany (until 1990 former territory of		3.344.370	
Greece		184.713,6	p
Hungary		133.782,2	
Iceland		21.795,2	
Ireland		324.038,2	
Italy		1.766.168,2	
Kosovo (under United Nations Security		6.725,9	
Latvia		29.056,1	
Liechtenstein		5.822,5	e
Lithuania		45.264,4	
Luxembourg		60.053,1	
Malta		12.366,3	
Montenegro		4.663,1	
Netherlands		774.039	p
North Macedonia		10.698,1	p
Norway		367.893,7	d
Poland		496.360,9	
Portugal		204.304,8	p
Romania		204.640,5	p
Serbia		42.855,5	
Slovakia		89.721	
Slovenia		45.754,8	
Spain		1.202.193	p
Sweden		471.207,2	
Switzerland		597.008,9	
Turkey		652.519,9	
United Kingdom		2.423.736,6	

Special value

: not available

Available flags:

d definition differs (see metadata)

e estimated

p provisional

Sutvarkyti duomenys

Šalis	Salies dviraidis	Bendrasis vidaus produktas (BVP) (miliionais EUR)
Airija	IE	324.038,2
Austrija	AT	385.711,9
Belgija	BE	459.819,8
Bulgarija	BG	56.086,9
Čekija	CZ	207.570,3
Estija	EE	26.035,9
Graikija	GR	184.713,6
Ispanija	ES	1.202.193
Italija	IT	1.766.168,2
Jungtinė Karalystė	UK	2.423.736,6
Kipras	CY	21.137,8
Kroatija	HR	51.625,1
Latvija	LV	29.056,1
Lenkija	PL	496.360,9
Lietuva	LT	45.264,4
Liuksemburgas	LU	60.053,1
Nyderlandai	NL	774.039
Portugalija	PT	204.304,8
Prancūzija	FR	2.353.090
Rumunija	RO	204.640,5
Slovakija	SK	89.721
Slovėnija	SI	45.754,8
Suomija	FI	233.619,2
Švedija	SE	471.207,2
Vengrija	HU	133.782,2
Vokietija	DE	3.344.370
Malta	MT	12.366,3

Šalis	Šalies dviraids kodas	Bendrasis vidaus produktas (BVP) (milijonais EUR)	Gaunamų-skiriamų lėšų skirtumas (milijonais Eur)	Gaunamų-skiriamų lėšų skirtumo dalis nuo BVP
Airija	IE	324.038,2	-256,5	-0,08%
Austrija	AT	385.711,9	-1324,5	-0,34%
Belgija	BE	459.819,8	4673,8	1,02%
Bulgarija	BG	56.086,9	1681,5	3,00%
Čekija	CZ	207.570,3	2403,1	1,16%
Danija	DK	301.340,9	-1130,0	-0,38%
Estija	EE	26.035,9	549,2	2,11%
Graikija	GR	184.713,6	-5795,3	-3,14%
Ispanija	ES	1.202.193	3382,4	0,28%
Italija	IT	1.766.168,2	-4878,1	-0,28%
Jungtinė Karalystė	UK	2.423.736,6	-6828,7	-0,28%
Kipras	CY	21.137,8	83,6	0,40%
Kroatija	HR	51.625,1	669,5	1,30%
Latvija	LV	29.056,1	977,8	3,37%
Lenkija	PL	496.360,9	12366,8	2,49%
Lietuva	LT	45.264,4	1714,9	3,79%
Liuksemburgas	LU	60.053,1	1651,4	2,75%
Nyderlandai	NL	774.039	-2374,3	-0,31%
Portugalija	PT	204.304,8	3311,4	1,62%
Prancūzija	FR	2.353.090	-540,6	-0,02%
Rumunija	RO	204.640,5	3210,4	1,57%
Slovakija	SK	89.721	1693,6	1,89%
Slovėnija	SI	45.754,8	541,1	1,18%
Suomija	FI	233.619,2	1956,5	0,84%
Švedija	SE	471.207,2	-1489,3	-0,32%
Vengrija	HU	133.782,2	5222,3	3,90%
Vokietija	DE	3.344.370	-13212,8	-0,40%
Malta	MT	12.366,3	53,4	0,43%

Šalis	Šalies dviraids kodas	Gaunamų-skiriamų lėšų skirtumo dalis nuo BVP
Graikija	GR	-3,14%
Vokietija	DE	-0,40%
Danija	DK	-0,38%
Austrija	AT	-0,34%
Švedija	SE	-0,32%
Nyderlandai	NL	-0,31%
Jungtinė Karalystė	UK	-0,28%
Italija	IT	-0,28%
Airija	IE	-0,08%
Prancūzija	FR	-0,02%
Ispanija	ES	0,28%
Kipras	CY	0,40%
Malta	MT	0,43%
Suomija	FI	0,84%
Belgija	BE	1,02%
Čekija	CZ	1,16%
Slovėnija	SI	1,18%
Kroatija	HR	1,30%
Rumunija	RO	1,57%
Portugalija	PT	1,62%
Slovakija	SK	1,89%
Estija	EE	2,11%
Lenkija	PL	2,49%
Liuksemburgas	LU	2,75%
Bulgarija	BG	3,00%
Latvija	LV	3,37%
Lietuva	LT	3,79%
Vengrija	HU	3,90%

Duomenys iš internetinio puslapio

Data extracted on 17/04/2020 14:08:53 from [ESTAT]

Dataset: **Population on 1 January [TPS00001]**

Last updated: 05/02/2020 11:00

Time frequency: Annual
 Demographic indicator: Population on 1 January - total

TIME	2018	
GEO (Labels)		
Albania	2.870.324	
Andorra	74.794	e
Armenia	2.972.732	
Austria	8.822.267	
Azerbaijan	9.898.085	
Belarus	9.491.823	
Belgium	11.398.589	
Bosnia and Herzegovina	3.502.550	
Bulgaria	7.050.034	
Cyprus	864.236	
Croatia	4.105.493	
Czechia	10.610.055	
Denmark	5.781.190	
Estonia	1.319.133	
European Union - 28 count	512.372.000	p
Finland	5.513.130	
France	66.918.941	p
France (metropolitan)	:	
Georgia	3.729.633	
Germany (until 1990 forme	82.792.351	
Greece	10.741.165	
Hungary	9.778.371	
Iceland	348.450	
Ireland	4.830.392	
Italy	60.483.973	
Kosovo (under United Nati	1.798.506	e
Latvia	1.934.379	
Liechtenstein	38.114	
Lithuania	2.808.901	
Luxembourg	602.005	
Malta	475.701	
Moldova	3.547.539	
Monaco	38.300	
Montenegro	622.359	
Netherlands	17.181.084	
North Macedonia	2.075.301	
Norway	5.295.619	
Poland	37.976.687	

Portugal	10.291.027
Romania	19.530.631
Russia	:
San Marino	34.453
Serbia	7.001.444
Slovakia	5.443.120
Slovenia	2.066.880
Spain	46.658.447
Sweden	10.120.242
Switzerland	8.484.130
Turkey	80.810.525
Ukraine	42.216.766
United Kingdom	66.273.576

Special value

: not available

Available flags:

e estimated

p provisional

Sutvarkyti duomenys

Šalis	Šalies dviraids kodas	Registruotų gyventojų skaičius 2018 m.
Airija	IE	4.830.392
Austrija	AT	8.822.267
Belgija	BE	11.398.589
Bulgarija	BG	7.050.034
Čekija	CZ	10.610.055
Danija	DK	5.781.190
Estija	EE	1.319.133
Graikija	GR	10.741.165
Ispanija	ES	46.658.447
Italija	IT	60.483.973
Jungtinė Karalystė	UK	66.273.576
Kipras	CY	864.236
Kroatija	HR	4.105.493
Latvija	LV	1.934.379
Lenkija	PL	37.976.687
Lietuva	LT	2.808.901
Liuksemburgas	LU	602.005
Nyderlandai	NL	17.181.084
Portugalija	PT	10.291.027
Prancūzija	FR	66.918.941
Rumunija	RO	19.530.631
Slovakija	SK	5.443.120
Slovėnija	SI	2.066.880
Suomija	FI	5.513.130
Švedija	SE	10.120.242
Vengrija	HU	9.778.371
Vokietija	DE	82.792.351
Malta	MT	475.701

512.372.000

ES gyventojų skaičius (2018 m.)	ES bdiužetas (2018 m.)	Vienam europiečiui per metus	Vienam europiečiui per dieną
512.372.000	156.700.000.000	305,8324811	0,837897208

~0.84 EUR

LT gyventojų skaičius (2018 m.)	LT skirtų lėšų į ES suma (2018 m.)	LT gautų lėšų iš ES suma (2018 m.)	Vienam lietuviui per metus (kainavo)	Vienam lietuviui per dieną (kainavo)	Vienas lietuvis iš ES per dieną gavo
2.808.901	355.779.000	2.070.648.218	126,6612814	0,347017209	2,019654241

~0.35 EUR

INTEGRUOTAS PROJEKTAS

Vizualiojoje plano dalyje yra pristatomos tik trumpos integruoto projekto gairės. Detalesnis užduočių pristatymas yra šio plano instrukcijoje (antrame ir trečiame puslapyje) arba, jei nurodyta, konkretaus dalyko atskiroje pamokoje.

Trukmė: 2-4 savaitės

I etapas

Lietuvių kalba (dvi pamokos):

1 pamoka

Mokiniai grupėse turi paruošti apklausos-interviu klausimus tema „Ką manote apie Europos Sąjungos biudžetą?“ ir pamokos pabaigoje atliekama mokinių nuomonės apklausa. Namų darbai: atlikti bent 3 interviu su tėvais, seneliais, draugais ir remiantis rezultatais parengti trumpą informacinį pranešimą.

2 pamoka

Aptarti informacinius pranešimus grupėse bei išskirti atsikartojančius teiginius. Pamokos pabaigoje aptariamas gautas atsikartojančių teiginių sąrašas. Pristatoma tolimesnė integruoto projekto eiga.

V etapas

Geografijos pamoka arba jos dalis (žr. pamokos planą „Geografija 2“).

IV etapas

Matematikos pamoka arba jos dalis (žr. pamokos planą „Matematika“). Vietoj apklausos sudominimo dalyje yra naudojama 3 klausimo atsakymų statistika iš lietuvių kalbos pamokų.

III etapas

Geografijos pamoka. Žr. pamokos planą „Geografija“.

II etapas

Ekonomikos pamoka arba jos dalis (žr. pamokos planą „Ekonomika“). Vietoj apklausos sudominimo dalyje yra naudojama 1-2 klausimo atsakymų statistika iš lietuvių kalbos pamokų.

VI etapas

Grupėse parengti informacines reklamas. Galimos pamokos: lietuvių kalba, užsienio kalba, IT, dailė, dizainas.

VII etapas

Rezultatų pristatymo renginys (ir daug džiaugsmo!).

Parengta Žinių ekonomikos forumo pagal EP užsakymą.

Integruotas projektas – kiek kainuoja ES?

Pirmas etapas: lietuvių kalba, 2 pamokos.

Pirmos pamokos metu mokiniai suskirstomi į grupes po 4-5. Grupėse mokiniai turi paruošti apklausos-interviu klausimus tema „Ką manote apie Europos Sąjungos biudžetą?“ Grupės klausimus surašo ant lipnių lapelių, vadovaujantis „vienam klausimui – vienas lapelis“ taisykle. Atlikus užduotį visos grupės pristato savo klausimus. Pristatant klausimą lipnus lapelis yra klijuojamas ant lentos. Artimi klausimai yra klijuojami greta, sudarant klasterį (grupę). Lapeliai su iš esmės vienodais klausimais yra klijuojami vienas ant kito. Suklijavus visus lapelius, atliekamas apibendrinimas¹: a) iš vienodų klausimų pasirenkamas tas, kurio formuluotė aiškiausia; b) klausimų klasteriams (grupėms) sugalvojami pavadinimai (temos); c) sudaromas galutinis klausimynas, kuriame klausimai yra išdėliojami pagal temas.

Pamokos pabaigoje atliekama pačių mokinių apklausa (Mentimeter/Moodle esančių Poll/ ar surašant variantus lentoje ir keliant rankas):

1. Kuriai iš išvardintų programų ES skiria daugiausiai lėšų? Pasirinkimo variantai: a) Erasmus+ programai; b) Europos regioniniam plėtros fondui; c) Pabėgėlių ir migracijos fondui; d) institucijų administravimo išlaidoms. 2. Kiek lėšų 2014–2020 m. buvo skirta Erasmus+ programai? Pasirinkimo variantai: a) ~1.4 milijonai; b) ~140 milijonų; c) ~14 milijardų; d) ~1.4 trilijonai. 3. Kiek puodelių kapučino turi nusipirkti kiekvienas europietis kasdien, kad bendrai gautųsi ES biudžeto sumą? Pasirinkimo variantai: a) iki 5; b) nuo 5 iki 25; c) nuo 25 iki 50; d) daugiau nei 50.

Teisingi atsakymai mokiniams nėra pasakomi. 1-2 klausimo atsakymų statistika perduodama ekonomikos mokytojui, o 3 klausimo – matematikos. Šią statistiką jie naudoja savo pamokų įžangose, vietoje apklausos kartojimo.

Namų darbų užduotis: atlikti tris interviu su tėvais, seneliais, giminėmis ar draugais tema „Ką manote apie Europos Sąjungos biudžetą?“ Pagal gautus atsakymus parengti trumpą informacinį pranešimą.

Antros pamokos metu mokiniai suskirstomi į grupes po 4-5. Jose kiekvienas mokinys perskaito savo parengtą informacinį pranešimą. Tuomet grupėje mokiniai bando išskirti atsikartojančius teiginius. Jie yra fiksuojami ant lipnių lapelių, vadovaujantis „vienam teiginiui – vienas lapelis“ taisykle. Atlikus šią užduotį, kiekviena grupė pristato savo rastas teiginius. Jie suklijuojami lentoje (galima klijuoti pagal ankstesnius klasterių (grupių) pavadinimus (temas).

Pamokos pabaigoje aptariamas gautas atsikartojančių teiginių sąrašas. Pristatoma, kad kitose pamokose mokiniai mokysis apie ES biudžetą ir supras, kurie iš šių teiginių yra neteisingi. Ir galiausiai, parengę ES biudžeto mitų sąrašą, kurs informacines reklamas, skirtas paneigti šiems mitams.

¹ Esant poreikiui mokytojas taip pat gali rašyti klausimus ant lipnių lapelių ir juos pristatyti paskutinis. Taip galima užtikrinti, kad tam tikri reikalingi klausimai nebus praleisti, pvz. Kokios didžiausios išlaidų sritys? Kiek Lietuvai kainuoja išlaikyti ES? Ar Lietuva daugiau sumoka, ar daugiau gauna? Kokio dydžio yra ES biudžetas? Kiek kartų ES biudžetas didesnis už Lietuvos?

Antras etapas: ekonomikos pamoka arba jos dalis (žr. pamokos planą „Ekonomika“). Vietoj apklausos sudominimo dalyje yra naudojama 1-2 klausimo atsakymų statistika iš lietuvių kalbos pamokų.

Trečias etapas: geografijos pamoka (žr. pamokos planą „Geografija“).

Ketvirtas etapas: matematikos pamoka arba jos dalis (žr. pamokos planą „Matematika“). Vietoj apklausos sudominimo dalyje yra naudojama 3 klausimo atsakymų statistika iš lietuvių kalbos pamokų.

Penktas etapas: geografijos pamoka arba jos dalis (žr. pamokos planą „Geografija 2“).

Šeštasis etapas: galimos pamokos: lietuvių kalba, užsienio kalba, IT, dailė, dizainas.

Atlikus visas ekonomikos, geografijos bei matematikos pamokose numatytas užduotis mokiniai turės užtektinai žinių, kad galėtų nustatyti, kurios iš atliktų interviu išskirti atsikartojantys teiginiai yra teisingi, o kurie ne. Netikrų teiginių sąrašas = Mitai apie ES biudžetą.

Mokiniai suskirstomi į grupes po 4-5. Grupių užduotis: sugalvoti informacinę reklamą, kuri būtų skirta paneigti vienam ar keliems mitams apie ES biudžetą. Kuriami sprendimai priklausys nuo konkretaus dalyko ar dalykų kombinacijos (pvz. kalbų pamokose galima kurti reklaminį tekstą, dailėje piešti plakata, dizaino pamokų metu maketuoti reklaminę skrajutę, IT pamokose kurti reklaminį vaizdo klipą ar informacinį interneto tinklą ir t.t.).

Septintasis etapas: informacinių reklamų pristatymo mugė/renginys. Renginio metu rekomenduojama patiems mokiniams dalyvauti kitų grupių darbų vertinime, suteikti grįžtamąjį ryšį. Taip pat rekomenduojama į renginį pakviesti asmenis iš kurių buvo imti interviu, taip pat kitose pamokose dalyvavusius svečius (jei tokių buvo).